

Робоча програма дисципліни «Фінанси підприємств»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

90

Годин

Загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

3

Модулі

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Фінанси підприємств

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

Ступінь: Бакалавр

Обсяг: 90 годин / 3 кредити ЄКТС

Модулів: 3 змістовних блоки

Лекції: 30 год. · **Практичні:** 15 год. · **СРС:** 45 год.

Призначення дисципліни

Дисципліна «Фінанси підприємств» формує у студентів системне розуміння фінансових відносин на рівні суб'єктів господарювання, механізмів формування, розподілу та використання фінансових ресурсів, основ фінансового планування та аналізу діяльності підприємства в умовах ринкової економіки.

Дисципліна є обов'язковою для підготовки бакалаврів зі спеціальності «Комп'ютерна інженерія» та забезпечує формування загальних і фахових компетентностей, необхідних для розуміння фінансово-економічного середовища ІТ-галузі та прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Загальні компетентності

Аналітичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання фінансової інформації: виявлення причинно-наслідкових зв'язків, порівняння альтернативних фінансових рішень, формування обґрунтованих висновків щодо фінансового стану підприємства.

Комунікація

Здатність до усної та письмової комунікації: чітко пояснювати фінансові явища та показники, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати аналітичні звіти, розрахункові завдання та аналітичні записки.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки розрахункових робіт, фінансового аналізу та дослідницьких проектів.

Командна робота

Відповідальність, ініціативність та готовність працювати в команді під час групового аналізу кейсів, обговорення фінансових стратегій підприємства та спільного пошуку оптимальних рішень.

Студент повинен вміти: аналізувати фінансову, статистичну та звітну інформацію; виділяти головне та узагальнювати результати; планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння фінансів підприємств

Розуміння сутності та закономірностей функціонування фінансів суб'єктів господарювання, їх місця у фінансовій системі України. Знання механізмів формування та використання фінансових ресурсів, вміння аналізувати їх у контексті господарської діяльності.

Аналіз фінансової звітності

Здатність аналізувати фінансову звітність підприємств: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів; виявляти тенденції, розраховувати фінансові коефіцієнти та оцінювати фінансовий стан.

Управління ресурсами та капіталом

Знання основ управління оборотними та необоротними активами, власним і позичковим капіталом, прибутком і грошовими потоками підприємства. Розуміння зв'язку між фінансовою структурою та ефективністю господарської діяльності.

Нормативно-правова база

Орієнтування в нормативно-правовій базі у сфері фінансів підприємств: господарське та податкове законодавство, стандарти обліку та звітності; використання наукових та інформаційних джерел для формування обґрунтованих фінансових рішень.

Результати навчання

01

Пояснення фінансових категорій

Пояснювати сутність ключових понять і явищ: фінансові ресурси, капітал, прибуток, грошовий потік, ліквідність, платоспроможність, рентабельність, фінансова стійкість, кредитування, оподаткування.

03

Аналіз фінансового стану

Аналізувати фінансовий стан підприємства на основі показників ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності та рентабельності; виявляти проблеми та пропонувати напрями їх вирішення.

02

Характеристика фінансових процесів

Характеризувати основні фінансові процеси на підприємстві: формування доходів і витрат, розподіл прибутку, управління активами та пасивами, застосовувати методи фінансового аналізу та розрахунку показників.

04

Робота з фінансовими документами

Орієнтуватися в нормативно-правовій та науковій базі з фінансів підприємств; використовувати фінансову звітність, законодавчі акти та наукові ресурси для підготовки обґрунтованих аналітичних матеріалів.

Основи фінансів підприємств та формування фінансових ресурсів

1

Тема 1.1

Фінанси підприємств: сутність, функції та організація. Місце у фінансовій системі України.

2

Тема 1.2

Фінансові ресурси підприємства: джерела формування, склад та структура. Власний і позичковий капітал.

3

Тема 1.3

Грошові розрахунки підприємства. Організація платіжно-розрахункових відносин. Грошові потоки.

4

Тема 1.4

Оподаткування підприємств. Основи податкової системи України та її вплив на фінанси суб'єктів господарювання.

Фінанси підприємств: сутність, функції та організація

Лекційний матеріал (4 год.)

Лекція 1: Фінанси підприємств у загальній системі фінансів. Сутність та характеристика фінансів суб'єктів господарювання. Фінансові відносини підприємства: з державою, партнерами, банками, страховими організаціями, власниками. Функції фінансів підприємств: розподільча, контрольна.

Лекція 2: Принципи організації фінансів підприємств. Фінансова служба підприємства: структура, завдання і функції. Фінансова стратегія та фінансова політика підприємства. Особливості фінансів підприємств різних організаційно-правових форм.

Ключові питання лекцій

- Сутність та роль фінансів підприємств у фінансовій системі
- Фінансові відносини та їх класифікація
- Функції фінансів підприємств та їх реалізація
- Принципи організації фінансів підприємств
- Особливості фінансів підприємств різних форм власності

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Побудова схеми «Система фінансових відносин підприємства» із зазначенням суб'єктів та характеру відносин (з бюджетом, банками, постачальниками, покупцями, інвесторами).

Завдання 2. Кейс: порівняльна характеристика фінансів підприємств різних організаційно-правових форм (ТОВ, АТ, ФОП) — особливості формування капіталу та розподілу прибутку.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання: Сокурєнко В. В. та ін. «Фінанси підприємств» — розділ «Сутність та організація фінансів підприємств». — Харків : ХНУВС, 2022.
- Підготовка реферату: «Фінансова служба підприємства: роль і функції в умовах воєнного стану»
- Складання порівняльної таблиці «Організаційно-правові форми підприємств та особливості їх фінансування»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати сутність фінансів підприємств, пояснювати систему фінансових відносин та принципи організації фінансової роботи.

Фінансові ресурси та капітал підприємства

1

Власний капітал

Статутний капітал, нерозподілений прибуток, резервний фонд — основа фінансової незалежності.

2

Позичковий капітал

Банківські кредити, облігаційні позики, лізинг — залучені ресурси для фінансування діяльності.

3

Структура капіталу

Оптимальне співвідношення власного та позичкового капіталу для мінімізації вартості та ризиків.

4

Фінансовий леверидж

Ефект фінансового важеля — вплив позикових коштів на рентабельність власного капіталу.

Лекційний матеріал (4 год.)

Поняття та склад фінансових ресурсів підприємства. Власний капітал: статутний, резервний, додатковий, нерозподілений прибуток. Позичковий капітал: довгостроковий та короткостроковий. Кредитування підприємств: банківський кредит, комерційний кредит, облігаційні позики, лізинг. Ціна та структура капіталу. Ефект фінансового важеля.

Практика (2 год.) та СРС (8 год.)

Практика: Розрахунок вартості власного та позикового капіталу за умовами задачі; аналіз структури капіталу умовного підприємства ІТ-галузі; визначення ефекту фінансового важеля та оцінка ризиків залучення позикових коштів.

СРС: Опрацювання: Марусяк Н. Л. «Фінанси підприємств» — розділ «Капітал підприємства». — Чернівці : ЧНУ, 2023; підготовка аналітичної записки «Структура капіталу українських ІТ-підприємств: тенденції та особливості».

Грошові розрахунки та оподаткування підприємств

Тема 1.3 — Грошові розрахунки (Лекції 5–6, 4 год.)

Організація грошових розрахунків підприємства. Безготівкові форми розрахунків: платіжні доручення, акредитиви, чеки, інкасо. Готівковий обіг. Грошові потоки підприємства: поняття, класифікація, методи аналізу (прямий і непрямий). Управління грошовими потоками та оптимізація залишку грошових коштів. Платіжний календар як інструмент оперативного управління.

Практика (2 год.): Складання та аналіз звіту про рух грошових коштів умовного підприємства; розрахунок чистого грошового потоку; побудова платіжного календаря на місяць.

СРС (7 год.): Опрацювання: Сокурєнко В. В. та ін. «Фінанси підприємств» — розділ «Грошові розрахунки». — Харків : ХНУВС, 2022; підготовка розрахункового завдання «Аналіз грошових потоків підприємства».

Тема 1.4 — Оподаткування підприємств (Лекції 7–8, 4 год.)

Податкова система України та її вплив на фінанси підприємств. Податок на прибуток підприємств: платники, об'єкт оподаткування, ставки, пільги. ПДВ: механізм нарахування та відшкодування. Єдиний податок для малого бізнесу. Наррахування на фонд оплати праці. Оподаткування ІТ-компаній: особливості «Дія Сіті» та ФОП III групи. Податкове планування на підприємстві.

Практика (2 год.): Розрахунок податку на прибуток та ПДВ за умовами задачі; порівняльний аналіз систем оподаткування для ІТ-підприємства; кейс «Вибір оптимальної системи оподаткування для стартапу».

СРС (7 год.): Опрацювання Податкового кодексу України (актуальна редакція): розділи щодо оподаткування прибутку та ПДВ; підготовка реферату «Особливості оподаткування ІТ-компаній в Україні: "Дія Сіті"».

Активи підприємства та управління витратами і доходами

Тема 2.1

Необоротні активи підприємства: формування, оцінка, амортизація. Ефективність використання основних засобів.

Тема 2.2

Оборотні активи підприємства: склад, структура, нормування. Управління запасами, дебіторською заборгованістю та грошовими коштами.

Тема 2.3

Витрати підприємства: класифікація, склад собівартості. Управління витратами та точка беззбитковості.

Тема 2.4

Доходи та фінансові результати підприємства. Прибуток: формування, розподіл та використання.

Необоротні активи підприємства

Лекційний матеріал (4 год.)

Поняття та склад необоротних активів підприємства. Основні засоби: класифікація, оцінка (первісна, залишкова, ліквідаційна). Методи нарахування амортизації: прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискорений, виробничий. Переоцінка основних засобів. Нематеріальні активи: особливості обліку та амортизації. Показники ефективності використання необоротних активів: фондівіддача, фондомісткість, коефіцієнти оновлення та вибуття.

Ключові питання

- Склад і класифікація необоротних активів
- Методи оцінки основних засобів
- Порівняння методів амортизації та їх вплив на фінансові результати
- Нематеріальні активи ІТ-підприємства (програмне забезпечення, ліцензії)
- Показники ефективності використання основних засобів

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розрахунок амортизації основних засобів різними методами та порівняння їх впливу на прибуток підприємства.

Завдання 2. Кейс: оцінка ефективності використання необоротних активів ІТ-компанії — розрахунок фондівіддачі та аналіз структури активів.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

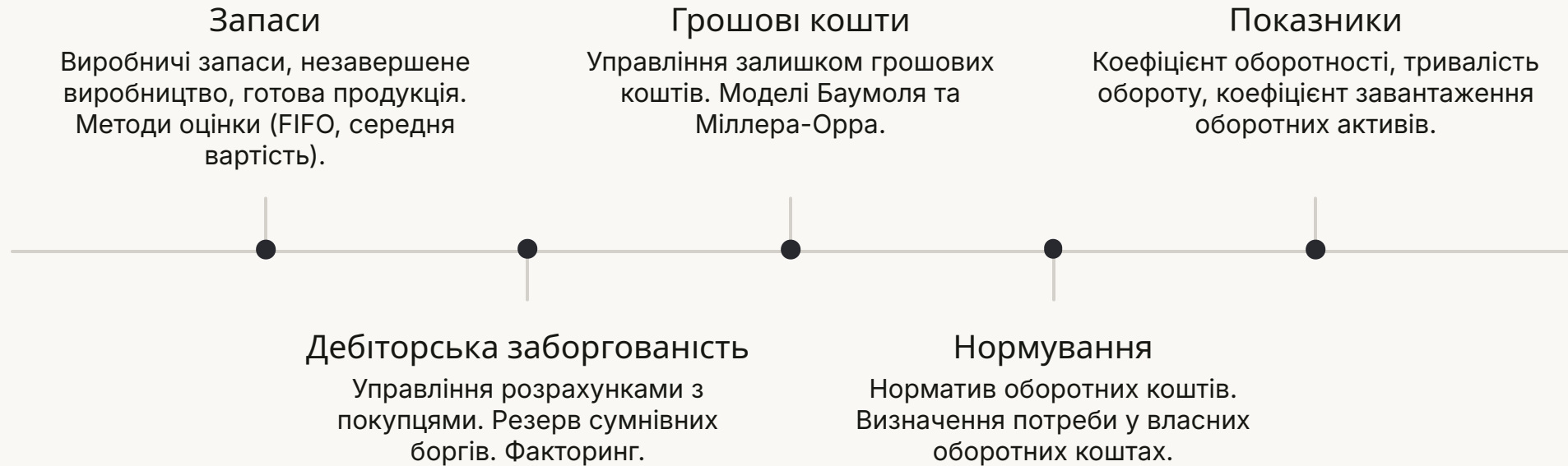
Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання: Фінанси підприємств : навч. посіб. / Донецький нац. ун-т ім. В. Стуса. — Вінниця, 2023 — розділ «Необоротні активи»
- Підготовка реферату: «Особливості обліку та амортизації нематеріальних активів ІТ-компаній»
- Розрахункове завдання: амортизація обладнання за чотирма методами

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати амортизацію різними методами, аналізувати структуру та ефективність використання необоротних активів.

Оборотні активи підприємства

Лекційний матеріал (4 год.)

Склад і структура оборотних активів підприємства. Нормування оборотних коштів. Управління запасами: методи оцінки, модель EOQ. Управління дебіторською заборгованістю: кредитна політика, факторинг. Управління грошовими коштами: моделі оптимального залишку. Показники оборотності оборотних активів та їх аналіз. Джерела фінансування оборотних активів.

Практика (2 год.) та СРС (7 год.)

Практика: Розрахунок нормативу власних оборотних коштів; визначення оптимального розміру замовлення за моделлю EOQ; аналіз оборотності дебіторської заборгованості та розробка заходів щодо її скорочення для ІТ-компанії.

СРС: Опрацювання: Марусяк Н. Л. «Фінанси підприємств» — розділ «Оборотні активи». — Чернівці : ЧНУ, 2023; підготовка аналітичної записки «Управління оборотними активами ІТ-підприємства в умовах воєнного стану».

Витрати, доходи та фінансові результати підприємства

Тема 2.3 — Витрати підприємства (Лекції 13–14, 4 год.)

Поняття витрат підприємства та їх класифікація. Собівартість продукції (робіт, послуг): склад і структура. Прямі та непрямі витрати. Класифікація на постійні та змінні. Операційний леверидж. Точка беззбитковості та запас фінансової міцності. Управління витратами: методи зниження собівартості. Калькулювання собівартості одиниці продукції/послуги для IT-проекту.

Практика (2 год.): Розрахунок точки беззбитковості та запасу фінансової міцності для IT-компанії; аналіз операційного левериджу; кейс «Управління витратами стартапу у сфері програмного забезпечення».

СРС (7 год.): Опрацювання: Лютий І. О. та ін. «Фінанси» — розділ «Фінанси підприємств». — Київ : ЗУНУ, 2023; підготовка розрахункової роботи «Аналіз структури витрат IT-підприємства».

Тема 2.4 — Доходи та прибуток (Лекції 15–16, 4 год.)

Доходи підприємства: класифікація, визнання та оцінка. Виручка від реалізації продукції (надання послуг). Інші операційні, фінансові та інвестиційні доходи. Прибуток підприємства: поняття, функції, види. Формування чистого прибутку. Рентабельність: показники та методи розрахунку. Розподіл і використання прибутку: дивідендна політика, реінвестування, резервний фонд.

Практика (2 год.): Розрахунок прибутку та показників рентабельності умовного підприємства; аналіз дивідендної політики; кейс «Розподіл прибутку IT-компанії: реінвестування vs. дивіденди».

СРС (7 год.): Підготовка аналітичної записки «Рентабельність діяльності українських IT-підприємств: динаміка та чинники впливу»; складання порівняльної таблиці показників рентабельності за галузями.

Фінансовий стан, планування та антикризове управління

Тема 3.1

Оцінка фінансового стану підприємства. Система фінансових показників: ліквідність, фінансова стійкість, ділова активність, рентабельність.

Тема 3.2

Фінансове планування на підприємстві. Бюджетування.
Фінансовий план: методи складання та контроль виконання.

Тема 3.3

Інвестиційна діяльність підприємства. Оцінка інвестиційних проектів: методи NPV, IRR, PBP. Фінансові інвестиції.

Тема 3.4

Фінансова санація та банкрутство підприємства. Антикризове фінансове управління. Реструктуризація боргів.

Оцінка фінансового стану підприємства

Лекційний матеріал (4 год.)

Поняття та значення фінансового стану підприємства. Інформаційна база аналізу: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів. Показники ліквідності та платоспроможності: коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності. Показники фінансової стійкості: автономії, фінансового левериджу, забезпеченості власними оборотними коштами. Показники ділової активності та рентабельності. Методи комплексної оцінки (рейтингова оцінка, модель Альтмана).

Ключові питання

- Склад та характеристика фінансової звітності підприємства
- Показники ліквідності та методика їх розрахунку
- Оцінка фінансової стійкості підприємства
- Показники ділової активності та рентабельності
- Комплексна рейтингова оцінка фінансового стану

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розрахунок та інтерпретація коефіцієнтів ліквідності, фінансової стійкості та ділової активності на основі реальних форм звітності підприємства.

Завдання 2. Кейс: комплексний аналіз фінансового стану умовної ІТ-компанії — виявлення проблем та розробка рекомендацій.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання: Фінанси підприємств : навч. посіб. / Донецький нац. ун-т ім. В. Стуса. — Вінниця, 2023 — розділ «Фінансовий стан»
- Підготовка аналітичної записки «Фінансовий стан підприємств ІТ-галузі України у 2022–2024 рр.»
- Розрахункове завдання: повний фінансовий аналіз підприємства за варіантом

Очікуваний результат: студент вміє проводити комплексний аналіз фінансового стану підприємства, розраховувати та інтерпретувати фінансові коефіцієнти.

Фінансове планування та бюджетування

Лекційний матеріал (4 год.)

Сутність і завдання фінансового планування. Принципи та методи фінансового планування (балансовий, нормативний, розрахунково-аналітичний). Система фінансових планів підприємства: стратегічний, поточний, оперативний. Бюджетування як інструмент управління фінансами. Операційні та фінансові бюджети. Прогнозний баланс та план доходів і витрат. Контроль виконання фінансового плану. Особливості фінансового планування в ІТ-компаніях.

Практика (2 год.) та СРС (7 год.)

Практика: Складання бюджету доходів і витрат ІТ-стартапу на рік; розробка прогнозного балансу; кейс «Бюджетування в умовах невизначеності: ІТ-компанія під час воєнного стану».

СРС: Опрацювання: Лютий І. О. та ін. «Фінанси» — розділ «Фінансове планування». — Київ : ЗУНУ, 2023; підготовка реферату «Бюджетування в ІТ-компаніях: кращі практики та інструменти»; складання операційного бюджету підприємства за варіантом.

📄 **Очікуваний результат:** студент вміє складати фінансовий план підприємства, розробляти бюджети та здійснювати контроль їх виконання.

Інвестиційна діяльність підприємства

Ідентифікація проекту

Визначення мети, масштабу та строків реалізації інвестиційного проекту. Аналіз ринку та конкурентного середовища.

Оцінка ефективності

Розрахунок NPV, IRR, PBP, PI. Аналіз ризиків проекту. Вибір ставки дисконтування.

Фінансування проекту

Визначення джерел фінансування: власні кошти, кредити, венчурний капітал, гранти.

Лекційний матеріал (4 год.)

Поняття та види інвестицій. Інвестиційна діяльність підприємства: реальні та фінансові інвестиції. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів: NPV, IRR, PBP, PI. Вартість грошей у часі: дисконтування та нарощення. Ризики інвестиційних проектів та методи їх оцінки. Фінансові інвестиції: акції, облігації, деривативи. Венчурний капітал та інвестування в IT-стартапи.

Практика (2 год.) та СРС (7 год.)

Практика: Розрахунок NPV, IRR та PBP інвестиційного проекту у сфері IT; порівняння альтернативних проектів та вибір оптимального; аналіз чутливості проекту до змін ключових параметрів.

СРС: Опрацювання: Марусяк Н. Л. «Фінанси підприємств» — розділ «Інвестиційна діяльність». — Чернівці : ЧНУ, 2023; підготовка аналітичної записки «Інвестиційна привабливість IT-сектору України: стан та перспективи».

Фінансова санація та банкрутство підприємства

Лекційний матеріал (4 год.)

Фінансова криза підприємства: поняття, симптоми, причини. Діагностика банкрутства: моделі прогнозування (Альтмана, Ліса, Таффлера). Фінансова санація: сутність, умови проведення, план санації. Методи санації: реструктуризація боргів, додаткова емісія, злиття та поглинання. Банкрутство підприємства: процедури відповідно до Кодексу України з процедур банкрутства. Антикризове фінансове управління: стратегії та інструменти. Особливості санації підприємств під час воєнного стану.

Ключові питання

- Ознаки та причини фінансової кризи підприємства
- Методи діагностики загрози банкрутства
- Процедури санації та їх фінансовий механізм
- Правові засади банкрутства в Україні
- Антикризові заходи для ІТ-підприємств

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Діагностика ймовірності банкрутства підприємства за моделями Альтмана та Ліса на основі реальних даних фінансової звітності.

Завдання 2. Кейс: розробка плану фінансової санації умовного підприємства — визначення проблем, заходів та очікуваних результатів.

Завдання 3. Дискусія: «Банкрутство чи санація: критерії вибору стратегії для ІТ-компанії в кризових умовах».

Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання: Сокурєнко В. В. та ін. «Фінанси підприємств» — розділ «Фінансова санація та банкрутство». — Харків : ХНУВС, 2022
- Підготовка аналітичної записки «Антикризове управління фінансами підприємства в умовах воєнного стану»
- Кодекс України з процедур банкрутства: вивчення ключових положень

Очікуваний результат: студент вміє діагностувати фінансову кризу підприємства, розробляти план санації та застосовувати антикризові заходи.

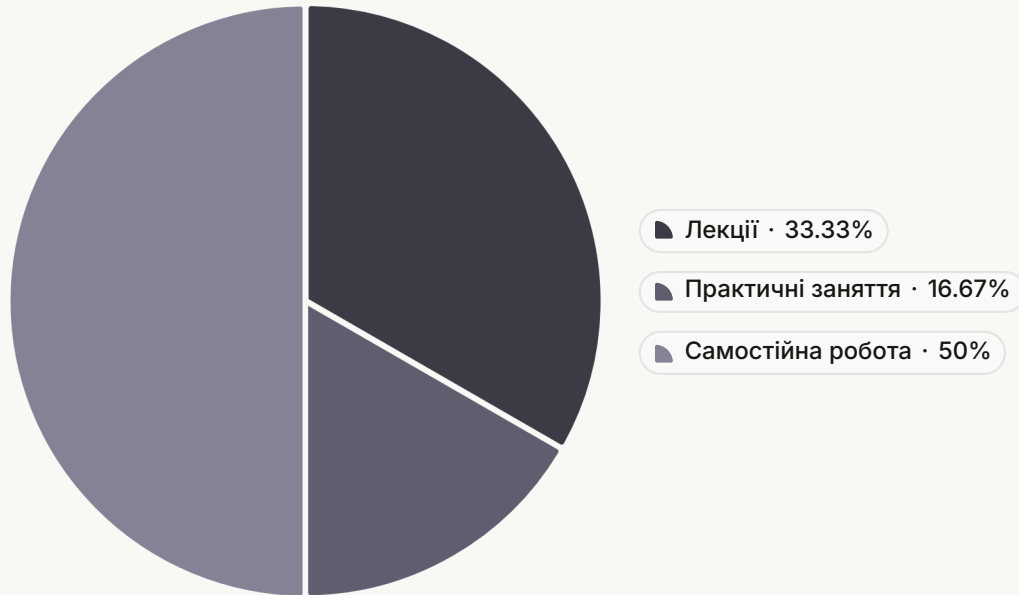
Розподіл навчального часу — 90 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 — Сутність та організація фінансів	4	2	8
	Тема 1.2 — Фінансові ресурси та капітал	4	2	8
	Тема 1.3 — Грошові розрахунки	4	2	7
	Тема 1.4 — Оподаткування підприємств	4	2	7
Модуль 2	Тема 2.1 — Необоротні активи	4	2	8
	Тема 2.2 — Оборотні активи	4	2	7
	Тема 2.3 — Витрати підприємства	4	2	7
	Тема 2.4 — Доходи та прибуток	4	2	7
Модуль 3	Тема 3.1 — Фінансовий стан підприємства	4	2	8
	Тема 3.2 — Фінансове планування	4	2	7
	Тема 3.3 — Інвестиційна діяльність	4	2	7
	Тема 3.4 — Фінансова санація та банкрутство	4	2	8
Разом	12 тем	30	15	45

Загальний обсяг: 90 годин = 3 кредити ЄКТС. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу та графіку навчального закладу.

Структура навчального часу

Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **90 годин (3 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

Лекції — 30 год. (33%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з фінансів підприємств із використанням наочних схем, розрахункових прикладів та кейсів з практики.

Практичні — 15 год. (17%)

Відпрацювання навичок фінансових розрахунків, аналіз звітності, розгляд ситуаційних завдань та захист міні-проектів. Акцент на практичному застосуванні знань.

Самостійна робота — 45 год. (50%)

Поглиблене вивчення, виконання розрахункових завдань, робота з фінансовою звітністю та науковою літературою. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками та посібниками з фінансів підприємств (Сокурєнко, Марусяк, Лютий та ін.), нормативно-правовими актами, науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення та порівнює підходи різних авторів.

Розрахункові завдання

Виконання індивідуальних розрахункових завдань (аналіз фінансового стану, розрахунок амортизації, оцінка інвестиційних проектів, бюджетування); підготовка аналітичних записок та рефератів з актуальних питань фінансів підприємств.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Міністерства фінансів (mof.gov.ua), Верховної Ради (zakon.rada.gov.ua), Національної бібліотеки (nbuv.gov.ua), Держстату (ukrstat.gov.ua). Аналіз фінансової звітності реальних підприємств.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять (опрацювання теоретичного матеріалу, розв'язання типових задач); підготовка до тестувань (ключові терміни, формули, методи); підготовка до контрольних модульних робіт (систематизація знань).

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: тестові вправи та розрахункові задачі за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, правильність розрахунків і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або розв'язання задачі.

2

Проміжний контроль

Індивідуальне розрахункове завдання або контрольна робота, яка охоплює теми змістовного модуля (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз фінансових показників). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків. Проводиться після завершення кожного змістовного модуля.

3

Підсумковий контроль

Залік відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та розв'язання комплексних розрахункових задач. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Методи викладання

Викладання дисципліни «Фінанси підприємств» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок фінансового аналізу та прийняття рішень, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері комп'ютерної інженерії та IT-бізнесу.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, таблиць і числових прикладів; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

Робота з фінансовою звітністю

Опрацювання реальних форм фінансової звітності підприємств; формування навичок критичного аналізу та оцінки фінансових показників.

Кейс-стаді

Аналіз реальних фінансових ситуацій IT-компаній; студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують їх на основі фінансових розрахунків.

Дискусії

Обговорення дискусійних питань: вибір системи оподаткування, структура капіталу, дивідендна політика; розвиток критичного мислення та аргументації.

Самостійне дослідження

Підготовка аналітичних записок, розрахункових робіт і рефератів; розвиток навичок самостійного фінансового аналізу та систематизації інформації.

Розрахункові практикуми

Розв'язання задач із розрахунку фінансових показників, амортизації, оцінки інвестицій, бюджетування; формування кількісних фінансових компетентностей.

Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітньо-професійною програмою спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».

Рекомендована література — Підручники та посібники (2022–2024 рр.)

1. Сокурєнко В. В. та ін.

Фінанси підприємств : підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка. — 2-ге вид., допов. та перероб. — Харків : ХНУВС, 2022. — 292 с.

2. Марусяк Н. Л.

Фінанси підприємств : навчальний посібник. — 2-ге вид., перероб. і допов. — Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. — 380 с.

3. Лютий І. О. та ін.

Фінанси : підручник / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій та ін. ; за ред. І. О. Лютого. — 2-ге вид., допов. та перероб. — Київ : ЗУНУ, 2023. — 715 с.

4. Фінанси підприємств

Навчальний посібник / Донецький національний університет імені Василя Стуса. — Вінниця : ДонНУ ім. В. Стуса, 2023. — 320 с.

5. Шевченко Н. В., Мельник С. І.

Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. — 214 с. URL: ela.kpi.ua

6. Вахович І. М.

Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. — Луцьк : Надстир'я, 2023. — 310 с.

7. Єршова О. О., Гончаренко І. М.

Сучасні моделі управління розвитком бізнесу в умовах воєнного стану. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75–84.
Рекомендується для тем 3.2–3.4.

8. Журавльова Т. О.

Формування фінансових ресурсів підприємства в умовах кризи : монографія. — Харків : ХНЕУ, 2022. — 180 с. *Рекомендується для тем 1.2, 3.4.*

Нормативно-правова база

→ Господарський кодекс України

Від 16.01.2003 № 436-IV. Регулює господарські відносини та основи підприємницької діяльності. zakon.rada.gov.ua

→ Податковий кодекс України

Від 02.12.2010 № 2755-VI (з актуальними змінами). Визначає засади оподаткування підприємств: податок на прибуток, ПДВ, єдиний податок. zakon.rada.gov.ua

→ Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV

Визначає правові засади фінансової звітності підприємств. Актуальна редакція від 01.01.2024. zakon.rada.gov.ua

→ Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII

Регулює процедури відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом. zakon.rada.gov.ua

→ Закон «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» від 15.07.2021 № 1667-IX («Дія СІТІ»)

Визначає правовий режим для ІТ-компаній та особливості їх оподаткування. zakon.rada.gov.ua

Офіційні ресурси та фахові видання

Міністерство фінансів України

mof.gov.ua — офіційні матеріали з фінансової політики, нормативні документи, методичні рекомендації щодо фінансів підприємств.

Верховна Рада України

zakon.rada.gov.ua — нормативно-правова база: Господарський, Податковий кодекси, законодавство про підприємства та банкрутство.

Державна служба статистики України

ukrstat.gov.ua — статистичні дані про фінансові результати підприємств, інвестиції, рентабельність за галузями економіки.

Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського

nbuv.gov.ua — електронні ресурси, наукові статті та монографії з фінансів підприємств.

Журнал «Фінанси України»

fi.mof.gov.ua — провідне фахове видання з питань фінансів, оподаткування та фінансового менеджменту.

Журнал «Економіка та держава»

economy.in.ua — наукові статті з питань фінансів підприємств, фінансового менеджменту та інвестицій.

НБУ — Національний банк України

bank.gov.ua — ставки кредитування, монетарна статистика, огляди фінансового ринку для поглибленого аналізу.

Міністерство освіти і науки України

mon.gov.ua — освітні стандарти, навчальні програми, методичні матеріали для ЗВО.

Зв'язок дисципліни зі спеціальністю 123 «Комп'ютерна інженерія»

Чому «Фінанси підприємств» для інженерів?

Дисципліна «Фінанси підприємств» є невід'ємною складовою підготовки бакалаврів зі спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія». Розуміння фінансових механізмів формує у майбутніх інженерів здатність приймати економічно обґрунтовані рішення, оцінювати ефективність інвестицій в ІТ-проекти та розуміти бізнес-середовище.

Сучасний фахівець у сфері ІТ та комп'ютерних технологій часто стає засновником або співзасновником стартапу, тим-лідом або технічним директором — і всі ці ролі вимагають розуміння фінансів підприємства, управління бюджетом та оцінки фінансового стану.

Практичне значення для майбутньої кар'єри

- Розуміння фінансових моделей ІТ-стартапів та способів їх фінансування (венчур, гранти, власні кошти)
- Навички оцінки окупності ІТ-проектів та вибору між альтернативними рішеннями
- Знання особливостей оподаткування ІТ-компаній («Дія Сіті», ФОП) для роботи як фрілансера або власника бізнесу
- Розуміння бюджетування для управління ІТ-командою та розподілу ресурсів
- Здатність аналізувати фінансову звітність замовника/партнера при укладанні ІТ-контрактів
- Критичне мислення та кількісний аналіз — ключові навички інженера-аналітика

Ключові компетентності курсу — Підсумок

Курс охоплює всі ключові аспекти фінансів підприємств — від формування ресурсів та управління активами до фінансового аналізу й антикризового управління — і формує у студентів цілісне розуміння фінансово-економічного середовища ІТ-бізнесу.

Бажаємо успіхів у вивченні Фінансів підприємств!

90

Годин

Загальний обсяг дисципліни

3

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

12

Тем

У 3 змістовних модулях

8

Джерел

Рекомендованої літератури 2022–2024 рр.

«Фінансова грамотність — це не лише знання цифр, це розуміння можливостей, які за ними стоять.»

Спеціальність 123 · Комп'ютерна інженерія · Бакалавр · 3 кредити ЄКТС